

Gezondheidsgerelateerde kwaliteit van leven van kinderen met recidiverende otitis media acuta

Carole N.M. Brouwer

Carole N.M. Brouwer
St. Lucas Andreas
Ziekenhuis
Postbus 9243
1006 AE Amsterdam
afdeling Kinder-
geneeskunde,
[carol2b_workit
@hotmail.com](mailto:carol2b_workit@hotmail.com)

Otitis media acuta (OMA) is de meest voorkomende bacteriële infectie op de kindereleeftijd. Hoewel veel aandacht is besteed aan de gevolgen van middenoorontstekingen voor bijvoorbeeld gehoor, taalontwikkeling en algemene ontwikkeling, is nog maar weinig bekend over de invloed ervan op de kwaliteit van leven (KvL) van het kind en het gezin. Kwaliteit van leven (KvL) beschrijft het fysiek, cognitief, emotioneel en sociaal functioneren van de kinderen en hoe zij zich daarbij voelen. In dit proefschrift wordt de kwaliteit van leven van 383 kinderen van 1 tot 7 jaar oud met recidiverende middenoorontstekingen (rOMA) beschreven. Deze kinderen namen deel aan het Nederlandse OMAVAX onderzoek naar de effectiviteit van pneumococcon vaccinatie ten aanzien van het voorkomen van otitis media acuta en verbetering van de daarmee samenhangende kwaliteit van leven.

In de vragenlijsten die tot nu toe zijn gebruikt om de invloed van OMA-episodes op de KvL van een kind te meten, wordt vooral gevraagd naar klinische symptomen en lichamelijk functioneren. Ze meten eigenlijk de fysieke gezondheidstoestand in plaats van de KvL. Bovendien zijn de betrouwbaarheid en validiteit van de meeste van deze vragenlijsten onvoldoende onderzocht. Kortom, onze kennis over de KvL van kinderen met otitis media was beperkt.

Binnen OMAVAX is de kwaliteit van leven van het kind en het gezin gemeten met behulp van acht vragenlijsten die door de ouders werden ingevuld: vier reeds bestaande, algemene vragenlijsten (o.a. RAND en TAIQOL) en vier nieuwe, otitis media-specifieke vragenlijsten (o.a. OM-6). Uit ons onderzoek naar de betrouwbaarheid en validiteit van deze lijsten bleek dat vooral de RAND en OM-6 heel bruikbare en valide vragenlijsten waren, terwijl de TAIQOL ongeschikt bleek voor kwaliteit van leven meting bij kinderen met rOMA.

Recidiverende OMA bleek een aanzienlijke, negatieve invloed te hebben op de KvL van kinderen. Deze is vergelijkbaar met die van kinderen met astma en chronische aandoeningen

zoals maag-darmproblemen en allergie. De invloed was het grootst op de lichamelijke en emotionele gezondheidstoestand en het gedrag van de kinderen. Daarnaast bleek rOMA ook de KvL van de ouders en het gezin negatief te beïnvloeden. Dit uitte zich vooral in slaapgebrek en daarmee samenhangende prikkelbaarheid en spanningen, alsmede zorgen van ouders over mogelijke nadelige gevolgen van rAOM voor hun kind. Dit effect van rAOM op de ouders beïnvloedde ook hun beoordeling van de KvL van hun kind. Ons onderzoek toont hiermee aan dat het van belang is om ook de KvL en psychosociaal functioneren van de ouders te meten bij onderzoek naar KvL bij kinderen.

In de trial bleek dat het aantal AOM-episodes in de tegen pneumococcon gevaccineerde groep sterk daalde gedurende het onderzoek, tegelijkertijd verbeterde hun KvL. De controlegroep liet echter eenzelfde verbetering zien. Dit werpt een nieuw licht op eerdere positieve resultaten van ongecontroleerde trials en benadrukt nog eens dat zonder een controlegroep het werkelijke effect van een interventie op KvL niet goed te meten is.

De conclusie van ons onderzoek is dat de gevolgen van recidiverende acute otitiden voor de kwaliteit van leven van een kind en het gezin aanzienlijk zijn. Naast het medische aspect van preventie en behandeling van acute otitiden, dienen de problemen en zorgen die kinderen met rOMA geven, een belangrijk aandachtspunt in de dagelijkse praktijk en klinisch onderzoek te zijn.

*Samenvatting van het proefschrift 'Health-related quality of life in children with recurrent acute otitis media', dr. Carole N.M. Brouwer
Verdedigd op 15 april 2003 te Utrecht
Promotor: Prof.dr. D.E. Grobbee*